

Innst. 185 S

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Dokument 8:150 S (2011–2012)

Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Trond Helleland, André Oktay Dahl, Michael Tetzschner og Siri A. Meling om tiltak for bedre brannvern i boliger

Til Stortinget

Sammendrag

Stortingsrepresentantene Trond Helleland, André Oktay Dahl, Michael Tetzschner og Siri A. Meling fremmet 28. september 2012 følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan relevant informasjon om branntekniske forhold, rettigheter og plikter mv. kan bli utgitt på flere språk enn norsk, og bli distribuert til arbeidstakere/beboere.
2. Stortinget ber regjeringen vurdere om tilsyn av elektriske anlegg bør gjennomføres oftere enn hvert 20. år. En særlig vurdering bør tas av boliger som enten er ombygd og delt opp i flere seksjoner eller er ment for midlertidig husvære.
3. Stortinget ber regjeringen vurdere om boliger som seksjoneres opp i flere enheter, må kontrolleres og godkjennes ved ferdigstillelse.
4. Stortinget ber regjeringen vurdere mulige ordninger med re-sertifisering eller fjerning av autorisasjon av el-installasjoner og andre med installasjons- eller tilsynsansvar for elektriske anlegg.
5. Stortinget ber regjeringen gjennomføre en uavhengig evaluering av de lokale el-tilsyns kompetanse knyttet til el-sikkerhet og brannforebygging, samt styrke kontrollen med elektrobransjens kompetansenivå knyttet til dette.

6. Stortinget ber regjeringen utrede erfaringene med bruk av sanksjoner ved brudd på regelverket, og vurdere behovet for ytterligere sanksjonsmuligheter ved grove overtredelser.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jan Böhler, Tore Hagebakken, Sigvald Oppebøen Hansen, Anna Ljunggren og Tove-Lise Torve, fra Fremskrittspartiet, Hans Frode Kieland Asmyhr, Ulf Leirstein, Åse Michaelsen og lederen Per Sandberg, fra Høyre, André Oktay Dahl og Anders B. Werp, fra Sosialistisk Venstreparti, Akhtar Chaudhry, og fra Senterpartiet, Jenny Klinge, viser til Dokument 8:150 S (2011–2012), representantforslag fra stortingsrepresentantene Trond Helleland, André Oktay Dahl, Michael Tetzschner og Siri A. Meling om tiltak for bedre brannvern i boliger.

Komiteen er enig med forslagsstillerne i at en styrking av brannsikkerheten i boliger er avgjørende for å redusere antallet omkomne i branner, ettersom åtte av ti personer som dør i brann, omkommer i egen bolig. Komiteen har også merket seg at en fersk rapport fra Norsk Brannvernforening viser at nær en tredjedel av landets brannvesen opplyser at én eller flere brannvernutrykninger de siste to årene har vært til utleieboliger der gjestearbeidere bor, og det er eksempler på at branner i slike boenheter har fått dramatiske utfall.

Komiteen viser til justis- og beredskapsministerens brev av 17. oktober 2012 (vedlagt), hvor statsråden redegjør for de tiltak som er iverksatt og det arbeid som pågår på de områder forslagsstillerne retter oppmerksomheten mot. Komiteen viser videre

til at målsettingen i brannvernarbeidet er en nullvisjon, altså at ingen skal omkomme i brann. Dette er slått fast i St.meld. nr. 35 (2008–2009) om brannsikkerhet og i Innst. 153 S (2009–2010), som gir et godt grunnlag for brannvernarbeidet nasjonalt og lokalt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener forslagsstillernes intensjoner og forslag er godt ivaretatt gjennom den serien tiltak og det arbeid for bedre brannsikkerhet som statsråden beskriver grundig i sitt brev.

Komiteens medlemmer fra Høyre fremmer følgende forslag:

1. «Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan relevant informasjon om branntekniske forhold, rettigheter og plikter mv. kan bli utgitt på flere språk enn norsk, og bli distribuert til arbeidstakere/beboere.
2. Stortinget ber regjeringen vurdere om tilsyn av elektriske anlegg bør gjennomføres oftere enn hvert 20. år. En særlig vurdering bør tas av boliger som enten er ombygd og delt opp i flere seksjoner eller er ment for midlertidig husvære.
3. Stortinget ber regjeringen vurdere om boliger som seksjoneres opp i flere enheter, må kontrolleres og godkjennes ved ferdigstilling.
4. Stortinget ber regjeringen vurdere mulige ordninger med resertifisering eller fjerning av autorisasjon av elinstallatører og andre med installasjons- eller tilsynsansvar for elektriske anlegg.
5. Stortinget ber regjeringen gjennomføre en uavhengig evaluering av de lokale el-tilsyns kompetanse knyttet til elsikkerhet og brannforebygging, samt styrke kontrollen med elektrobransjens kompetansenivå knyttet til dette.
6. Stortinget ber regjeringen utrede erfaringene med bruk av sanksjoner ved brudd på regelverket, og vurdere behovet for ytterligere sanksjonsmuligheter ved grove overtredelser.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan relevant informasjon om branntekniske forhold, rettighe-

ter og plikter mv. kan bli utgitt på flere språk enn norsk, og bli distribuert til arbeidstakere/beboere.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen vurdere om tilsyn av elektriske anlegg bør gjennomføres oftere enn hvert 20. år. En særlig vurdering bør tas av boliger som enten er ombygd og delt opp i flere seksjoner eller er ment for midlertidig husvære.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen vurdere om boliger som seksjoneres opp i flere enheter, må kontrolleres og godkjennes ved ferdigstilling.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen vurdere mulige ordninger med resertifisering eller fjerning av autorisasjon av elinstallatører og andre med installasjons- eller tilsynsansvar for elektriske anlegg.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen gjennomføre en uavhengig evaluering av de lokale el-tilsyns kompetanse knyttet til el-sikkerhet og brannforebygging, samt styrke kontrollen med elektrobransjens kompetansenivå knyttet til dette.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen utrede erfaringene med bruk av sanksjoner ved brudd på regelverket, og vurdere behovet for ytterligere sanksjonsmuligheter ved grove overtredelser.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 8:150 S (2011–2012) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Trond Helleland, André Oktay Dahl, Michael Tetzschner og Siri A. Meling om tiltak for bedre brannvern i boliger – vedlegges protokollen.

Oslo, i justiskomiteen, den 5. februar 2013

Per Sandberg

leder

Tore Hagebakken

saksordfører

Vedlegg**Brev fra Justis- og beredskapsdepartementet v/statsråden til justiskomiteen, datert 31. oktober 2012****Representantforslag 8:150 S (2011-2012) Tiltak for bedre brannvern i boliger**

Jeg viser til brev fra Stortingets justiskomite av 17. oktober 2012 om representantforslag 8:150 S om tiltak for bedre brannvern i boliger.

Innledning

Regjeringens grunnleggende målsetting i brannvernarbeidet er en nullvisjon, at ingen skal omkomme i brann. Dette fremgår av St.meld. nr. 35 (2008-2009) Brannsikkerhet, jf. Innst. 153 S (2009-2010). Meldingen fastsatte nasjonale mål for brannsikkerhetsarbeidet i årene fremover. Målrettet satsing på forebyggende arbeid og bedre beredskap og håndteringsevne ble vektlagt. Regjeringen har etter fremleggelsen av meldingen iverksatt en rekke arbeider og tiltak for å bedre brannsikkerheten. Jeg vil redegjøre for noen av disse nedenfor.

Justis- og politidepartementet (JD) ba i januar 2010 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) om å nedsette en arbeidsgruppe som skulle gjennomgå boligeieres forståelse og ivaretagelse av ansvaret for brannsikkerhet i egen bolig samt vurdere om dagens brannvernkrav knyttet til boliger og de ordningene vi har for informasjon, tilsyn og kontroll er hensiktsmessige. Arbeidsgruppen hadde representanter fra både boligeierorganisasjoner, forsikringsbransjen og det brannfaglige miljøet. Rapporten «Boligbrannsikkerhet 2010» ble oversendt departementet i desember 2010.

Arbeidsgruppen mener at forebyggende tiltak mot brann gir resultater og at det er grunn til å tro at dagens ordninger for informasjon, tilsyn og kontroll med brannsikkerhet i boliger bidrar vesentlig til at Norge kommer gunstig ut på brannstatistikken sammenliknet med andre nordiske land. Ifølge arbeidsgrupperapporten er det ikke behov for mange nye tiltak, men først og fremst behov for å videreutvikle og spisse eksisterende forebyggende tiltak. Kort oppsummert mener arbeidsgruppen at det er behov for å:

- styrke tilsyn og kontroll med elektriske anlegg og produkter i boliger
- justere feiertjenesten med hensyn til hyppighet og innhold
- styrke og formalisere samarbeidet mellom tilsyn av el-anlegg og utstyr og tilsyn av fyringsanlegg
- styrke omfanget av brannverninformasjon ved tilsyn og kontroll i boliger
- bedre brannstatistikken

- innføre strengere krav til sikkerhet ved brennbare tekstiler, madrasser og stoppede møbler
- bedre kunnskapen om hvem som rammes av brann

Arbeidsgrupperapporten har vært på bred høring og forslagene i rapporten og innkomne høringsuttalelser er nå til vurdering i JD.

NOU 2012: 4 Trygg hjemme. Brannsikkerhet for utsatte grupper ble lagt frem i januar 2012. Utvalgets viktigste oppgave har vært å vurdere tiltak som kan redusere brannrisikoen for utsatte grupper i Norge. Utvalget mener kommunene må styrke innsatsen mot utsatte grupper i deres egne hjem og at dette kan skje uten vesentlig økning i offentlig ressursbruk. Dagens ressurser må utnyttes bedre og det forebyggende arbeidet må prioriteres høyere. Utvalget foreslår at feiervesenene og beredskapspersonell i brann- og redningsvesenene i større grad benyttes til forebyggende arbeid. Videre foreslås det å utarbeide en nasjonal plan for oppgradering av alle pleie- og omsorgsboliger, slik at beboerne blir forsvarlig sikret i tilfelle brann. Utvalget mener også at brann- og redningsvesenene må styrke tilsynet med asylmottak og at boliger for innkvartering av gjestearbeidere bør prioriteres i brannvernarbeidet.

Utvalgets rapport har vært på bred høring. Forslagene i NOU 2012: 4 og innkomne høringsuttalelser er nå til vurdering. DSB skal innen 1. november 2012 gi en tilråding til JD om hvordan tiltakene i NOU-en bør følges opp.

Informasjon om branntekniske forhold, rettigheter og plikter kan bli utgitt på flere språk enn norsk og bli distribuert til arbeidstakere/beboere.

Kommunikasjon er et viktig virkemiddel i det forebyggende arbeidet, og kommunikasjonstiltak som kampanjer der budskapet er fast og gjentas år etter år, er både nødvendig og virkningsfullt. Gjennom slike satsinger styrkes også samarbeidet mellom myndigheter, forsikringsbransjen, interesseorganisasjoner og andre aktører. Som nasjonal brannmyndighet, vil DSB være sentral med hensyn til samarbeid med landets brann- og redningsvesen om hvordan kommunikasjon kan brukes best mulig i forebygging av branner. DSB vil, på oppdrag fra JD, i løpet av våren 2013 legge frem en nasjonal strategi for informasjon og holdningsskapende arbeid på brannsikkerhetsområdet. Strategien skal ta utgangspunkt i nasjonale mål og føringer gitt i St.meld. nr. 35 (2008-2009)

og vil blant annet omfatte informasjon til innvandrergupper og utenlandske arbeidstakere.

Som nevnt ovenfor, vil DSB innen 1. november 2012 gi en tilrådning til JD om hvordan NOU 2012: 4 bør følges opp. JD er kjent med at tilråningen vil omhandle informasjonstiltak om brannsikkerhet på ulike språk spesielt rettet mot ulike innvandrergupper.

Brosjyren "Brannsikker bolig" er nylig videreutviklet og omfatter nå i alt 32 språk. Brosjyren er laget av Norsk brannvernforening med støtte fra Finansnæringens Fellesorganisasjon (FNO). Målgrupper er minoritetsspråklige som er fast eller midlertidig bosatt i Norge. Brosjyren beskriver viktige brannforebyggende tiltak i boliger og distribueres blant annet av flere norske brannvesen. En rekke brannvesen har egne aktiviteter og prosjekter spesielt rettet mot brannsikkerhet for ulike minoritetsspråklige grupper i ulike bomiljøer.

Enkelte nettselskaper, blant annet Hafslund Nett AS, har utarbeidet informasjonsmateriell på ulike språk som deles ut til abonnenter.

Tilsyn med elektriske anlegg – Særlig vurdering av boliger som seksjoneres eller er ment for midlertidig husvære

Lov om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr (eltilsynsloven) pålegger nettselskapene å opprette et lokalt elektrisitetsilsyn (DLE) som skal føre tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr tilknyttet forsyningsnettet. Dette tilsynet omfatter blant annet boliger. DLE finansieres over nettleien. DSB gir som nasjonal elsikkerhetsmyndighet, føringer til DLE om hvordan tilsynsoppgavene skal utføres i en årlig instruks. Dette gjøres blant annet på bakgrunn av ulykkesstatistikker for branner og elulykker.

DLE fører et risikobasert tilsyn, dvs. at tilsynsobjekter velges etter hvor det er antatt størst risiko med hensyn til brann- og berøringsfare. Risikoutsatte grupper skal være med i denne risikovurderingen. Risikovurderingen vil være bestemmende for hvor ofte det skal føres tilsyn med et anlegg. Et anlegg med høy risiko vil dermed bli fulgt opp med tilsyn oftere enn hvert 20. år.

Når en bygning endrer status fra ordinær bolig til bygning for utleie av midlertidig husvære, vil utleievirksomheten bli betraktet som næringsvirksomhet. Det elektriske anlegget vil plasseres i en høyere risikoklasse, noe som innebærer at bygningen underlegges hyppigere kontroll. DSBs føringer overfor DLE for slik virksomhet angir en tilsynsfrekvens på 1-5 år.

Arbeidsgruppen som utarbeidet rapporten «Boligbrannsikkerhet 2010» mener det er behov for hyppigere kontroll med de elektriske anleggene i boliger. Gruppen anbefaler at el-anlegg i boliger kontrolleres minst hvert 10. år og at eier skal dokumen-

tere dette. En kombinasjon av DLE-tilsyn og kontroll utført av private aktører vil etter arbeidsgruppens mening gi best effekt. Som nevnt ovenfor, er forslagene i rapporten og innkomne høringsuttalelser til vurdering i departementet.

Boliger som seksjoneres opp i flere enheter – kontroll og godkjenning ved ferdigstillelse

En bolig som deles opp for å etablere nye boenheter i en eksisterende bygning vil være søknadspiktig etter plan- og bygningsloven. Det medfører at plan- og bygningslovens ansvar og kontrollregime gjøres gjeldende.

På elsiden vil seksjonering som fører til endringer i det elektriske anlegget, reguleres av forskrift om elektriske lavspenningsanlegg (fel). Forskriften pålegger den som prosjekterer og utfører elektriske anlegg å foreta en sluttkontroll av arbeidet som er utført og på bakgrunn av dette utferdige en erklæring om at anlegget oppfyller sikkerhetskravene i forskriften (samsvarserklæring). Samsvarserklæringen og annen dokumentasjon som har betydning for fremtidig bruk av det elektriske anlegget skal overleveres til eier av anlegget. Samsvarserklæringen vil ha status som installatørens garanti for at anlegget er elsikkert.

En endring av et anlegg ved seksjonering vil vanligvis ha et slikt omfang at anlegget vil være å betrakte som nytt. Arbeidet skal da meldes inn til netteier. DLE vil på bakgrunn av dette og en risikovurdering kunne velge å følge opp anlegget med tilsyn. DSB har for øvrig de siste årene pålagt DLE å prioritere nye anlegg.

Kompetansen til DLE og elektrobransjen

DLE utfører sine oppgaver etter instruks fra DSB og er faglig underlagt DSBs regionskontorer, som også følger opp det enkelte DLE gjennom tilsyn. De som utfører offentlig kontroll av elektriske anlegg er omfattet av krav gitt i forskrift om kvalifikasjoner for elektrofagfolk. Disse gis også faglig oppdatering gjennom faglige fora og har tilbud om kurs for å sikre at de har nødvendig kompetanse innen forvaltning, tilsynsmetodikk og regelverksforståelse.

DLE skal i tillegg til å føre tilsyn med elektriske anlegg også føre tilsyn med elektrovirksomheter og i kontaktmøter med bransjen gi elsikkerhetsinformasjon for å sikre at virksomheten er oppdatert på gjeldende regelverk.

DLE er en særnorsk ordning som ikke finnes i de andre nordiske landene. DLE utfører årlig tilsyn og informasjonstiltak omfattende ca. 350 årsverk med hovedmål å bedre elsikkerheten i landet.

JD har bedt DSB om å foreta en revisjon av forskrift om kvalifikasjoner for elektrofagfolk. Forskriften stiller krav til de som prosjekterer, utfører, vedli-

keholder og kontrollerer elektriske anlegg og elektrisk utstyr. Målet med revisjonen er å tydeliggjøre kravene for alle som arbeider med elektriske anlegg, herunder anlegg i boliger.

Re-sertifisering eller fjerning av autorisasjon av el-installatører mv.

Den tidligere autorisasjonsordningen for elektroinstallatører opphørte i 2002. Det er i dag ingen sertifiseringskrav for installatører. Gjeldende forskrift om registrering av virksomheter som prosjekterer, utfører og vedlikeholder elektriske anlegg har i stedet krav om registrering av denne typen virksomheter i Elvirksomhetsregisteret, som administreres av DSB. På denne måten får DSB oversikt over hvilke virksomheter som skal undergis tilsyn av DLE.

Bruk av sanksjoner ved brudd på regelverket

Brann- og eksplosjonsvernloven gir i dag kommunen gode sanksjonsmuligheter, herunder pålegg

om retting av avvik, forbud mot bruk, fastsettelse av tvangsmulkt og tvangsgjennomføring av tiltak.

Eltilsynsloven gir DSB adgang til å benytte blant annet pålegg om retting av avvik, tvangsmulkt, overtredelsesgebyr, frakobling av anlegg eller anleggsdeler/utstyr, stans av arbeid og stans av virksomhet avhengig av avvikets art og alvorlighetsgrad.

Dersom noen forsettlig eller uaktsomt overtrer krav gitt i eller i medhold av eltilsynsloven og brann- og eksplosjonsvernloven og som medfører en alvorlig ulykke, vil dette kunne omfattes av ordinær straffelovgivning.

Ytterligere sanksjonsmuligheter enn det brann- og eksplosjonsvernloven og el-tilsynsloven allerede åpner for vurderes på nåværende tidspunkt ikke som nødvendig for å bedre brannsikkerheten. I utredningene og rapportene som er avgitt til departementet de siste årene er endringer av regelverket på dette punktet ikke vektlagt.

